

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

Науковий вісник РДГУ

2009

№ 3

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИКО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

НАУКОВИЙ ВІСНИК РДГУ

Випуск 3

Рівне-2009

Панорама політологічних студій:
науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. –
Вип. 3. – Рівне: РДГУ, 2009. – 198 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

1. **Гон М.М.** – д.політ.н., в.о. професора, завідувач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету (головний редактор).
2. **Канцелярук Б.І.** – д.політ.н., головний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
3. **Киридон А.М.** – д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету.
4. **Круглашов А.М.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
5. **Макаренко Є.А.** – д.політ.н., провідний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
6. **Постоловський Р.М.** – к.і.н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Тихомирова Є.Б.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри міжнародної інформації Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету (заступник головного редактора).
8. **Троян С.С.** – д.і.н., професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та країнознавства Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
9. **Шеретюк В.М.** – к.і.н., доцент, декан історико-соціологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.
10. **Шугасва Л.М.** – д.філос.н., професор кафедри філософії та економічної теорії Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Ярош Б.О.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри теорії та історії політичної науки Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Відповідальний редактор – к.політ.н., доцент **Черній А.Л.** (Рівненський державний гуманітарний університет)

Друкується за рішенням Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету.
Протокол № 9 від 24 квітня 2009 р.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Думки авторів статей можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи не повертаються.

**Видання здійснено за фінансової підтримки
ДЗЕЦЬКА Олега Вікторовича**

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

ЗМІСТ

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ: ВИТОКИ І СУЧАСНІСТЬ (ДО 60-РІЧЧЯ З ДНЯ ПРОГОЛОШЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ)

Тихомирова Є.Б.	5	Інформаційна кампанія ООН щодо 60-ї річниці Загальної Декларації Прав Людини
Павловська А., Демчук А.	11	Концепція електронних прав у міжнародній системі захисту прав людини
Василенко С.Д.	19	Права людини: від ідей і декларацій до реального втілення в політичне життя
Ярош О.Б.	25	Державна політика України з виконання Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок: альтернативний погляд громадськості
Жарна К.	30	Десята річниця Римського статуту. Роздуми на тему міжнародного кримінального судочинства
Лесняк В.Ю.	37	Політико-правовий аналіз організації та функціонування інституту омбудсмена в сучасній Іспанії
Кукурудза А.Р.	49	Дихотомія прав та обов'язків: еволюція і сьогодення
Кириленко О.М.	52	Сучасний досвід політологічних досліджень у сфері захисту прав людини

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Киридон А.М.	61	Глобальні чинники дестабілізації системи безпеки в регіоні Кавказу (на основі аналізу російсько-грузинського конфлікту 2008 року)
Троян С.С.	66	Російсько-грузинський конфлікт 2008 року й Україна
Герасимчук Т.Ф.	78	Участь України у безпекових проектах сучасного глобалізованого світу: альтернативні варіанти

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Наумов А.С.	87	Роль глави держави в процесі політичної модернізації перехідного суспільства
Ломака І.І.	96	Суспільно-церковні відносини в Україні: стан і перспективи
Геник М.А.	105	Інституціоналізація процесу міжнаціонального примирення у діяльності вищих законодавчих органів України і Польщі

ПОЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Монолатій І.С.	113	Імперіологія як конструкт сучасної соціогуманітаристики
Климончук В.Й.	120	Свобода та моральна відповідальність у філософсько-політичних ідеях стародавньої Греції

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ

Гон М.М.	127	Геноциди першої половини ХХ століття: організація злочину
Черній А.Л.	136	Проблеми типологізації етнополітичних конфліктів
Десятничук І.О.	143	Лібералізація у Чехословаччині 1968 року: етнічні спільноти і права людини

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Березовська-Чміль О.Б.	153	Проблеми соціальної політики в програмних засадах соціал-демократичних партій
Мислюк Ю.В.	161	Еволюція політичної опозиції в Україні
Мадрига Т.Б.	168	Електоральна характеристика західного регіону України (2002-2007 рр.)
Мушкевич О.Б.	175	Концептуальні моделі нації: зарубіжні та вітчизняні інтерпретації
Фатуллаєва А.М.	180	НАФТА: передумови та етапи створення

РЕЦЕНЗІЇ

Троян С.С.	184	Особливості українсько-російських відносин в умовах трансформаційних зрушень
Хаврук І. А.	189	Анатомічні особливості політичного маніпулювання
Монолатій І.С.	191	Роль етнічності в політиці та роль політики в етнічних процесах в академічному дискурсі
Хаврук І. А.	194	Юридична кваліфікація Голодомору 1932-1933 років
Відомості про авторів	196	
Вимоги до оформлення статей	198	

такого стану полягає в тому, що в обидвох країнах не відбулося зміни еліт, а владні важелі продовжують перебувати в руках колишньої комуністичної номенклатури.

За таких обставин Володимир Тітов назвав фундаментальною роль вищих навчальних закладів у просуванні демократичних стандартів розвитку. „Вуз стане школою демократії, якщо його внутрішнє життя буде ґрунтуватися на демократичних принципах... Співробітництво вузів двох країн у сучасних умовах виступає важливим механізмом закріплення та розвитку демократичних традицій, до чого всі ми прагнемо” (Тітов, 182, 185), – резюмував він.

Підсумовуючи, зазначимо, що рецензовану колективну монографію можна розглядати як важливий крок на шляху формування українсько-російського постійно діючого інтелектуального співтовариства на засадах партнерства. Воно повинно сприяти формуванню систем рівноправного співробітництва між Україною та Росією, насамперед у сенсі обміну досвідом відносно шляхів створення в наших країнах повноцінних, дієвих механізмів демократії на засадах плюралізму, свободи слова, дотримання і захисту прав людини й громадянина з боку держави. Це допоможе як Україні, так і Росії не лише зміцнити свої позиції, але й зберегти свою ідентичність у сучасному світі в час системно-парадигмальних змін.

УДК 323.232+32.019.5

Хаврук І. А.

АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО МАНІПУЛЮВАННЯ

(Рец.: Бойко О.Д. Анатомія політичного маніпулювання: Навчальний посібник. – Ніжин: ДС "Міланік", 2007. – 223 с.)

Khavruk I. A. Anatomic features of political manipulation.

*Демократія не може стати вище
рівня того матеріалу, з якого складені її виборці.
Джордж Бернард Шоу*

Коли конкістадори завойовували інків, ацтеків, майя, серед усього іншого, що було не зрозумілим для представників Старого Світу, були й знання доколумбівських цивілізацій Америки, зокрема, і в медичній галузі. Як не дивно, медичні досягнення (рівня окремих з них, ніде правди діти, європейська наука спроможеться досягнути лише в кінці XIX ст.) ґрунтувались на широкій практиці людських жертвоприношень, які дозволили досить детально познайомитись із анатомією людського організму. Натомість для медика-європейця дуже довгий час спроби набути знань з анатомії закінчувались звинуваченнями у пљондруванні могил, служінню нечистому і тягнули за собою анафему, ув'язнення і дуже часто страту, оскільки християнство накладало табу на дослідження навіть мертвої людини, вважаючи це за втручання у Божий промисел.

Понад сімдесят років для громадян країни, яка займала шосту частину території планети, політика теж була табу, а її формування і здійснення – свята святих – було виключно "промислом" партії. А на сторожі коло тих, хто намагався підняти завісу

над "політичною кухнею", стояли структури, можливостям яких середньовічна інквізиція мала б заздрити. Тим не менш, як зазначає у слові до читача Олександр Дмитрович Бойко, автор навчального посібника, людям від природи дано відчувати несправедливість (зауважимо, що особливо це відчуття гострішає щодо самих себе). І це відчуття рано чи пізно змушує людей до пошуку іншого облаштування суспільства, до дій, часом дуже радикальних. Та навіть демократія не вберігає суспільство від маніпулювання, бо ж "...нічого кращого за неї людство ще не придумало".

Аналізуючи історичний контекст політичного маніпулювання, автор доходить висновку: справді "нічого кращого" маніпулятори не придумали, тільки вдосконалюють все "добре забуте", пристосовуючи його до рівня розвитку сьогодення. Принципи, стратегії, методи, прийоми, технології реалізації маніпулювання – все це мало змінилось з часів Стародавнього Світу, і цитати, що їх щедро наводить автор для ілюстрації тексту перед кожним пунктом розділів посібника, зайвий раз це підтверджують. Не змінились і самі типи маніпуляторів: за сучасними дефініціями легко проявляються портрети діячів минулого, у описах минулих років часто вгадуєш риси своїх владоможних сучасників. А звідси, можливо, дещо несподіваний, висновок: ті, ким з епохи в епоху маніпулюють, так нічому і не навчилися. Чи крім почуття справедливості людям притаманні ще й незмінні слабкості, які одночасно є найефективнішими мішенями для здійснення впливу?

Міждисциплінарний підхід, обраний автором для розкриття феномену маніпулювання, підводить до розуміння складності соціуму і взаємозалежності всіх без винятку елементів суспільного життя, в якому сила одних занадто часто полягає у слабкості інших.

Насправді, посібник О.Д. Бойка стимулює спраглий розум до постановки різноманітних екзистенційних питань. А що ще залишається читачеві після ознайомлення зі всебічним аналізом політичного маніпулювання? Класично добротний навчальний посібник, написаний із гарним науковим смаком досвідченого лектора, який розклав все "по полицках", дозволить сумлінному студенту успішно здати залік чи іспит з однойменних спецкурсів, студента ж справжнього (рідкісний, але ще не вимираючий різновид) підштовхне до подальших пошуків (а де Ви бачили підручник, який би давав відповіді на всі питання/проблеми?) – 185 позицій "Використаної літератури" цілком можуть бути, вибачте за тавтологію, використані як "Рекомендована література".

Посібник буде цікавим, а одночасно і корисним, також неакадемічній аудиторії – і тим, кому набридло бути об'єктом маніпулювання, і тим, хто навіть не підозрює, що він "об'єкт". Попри висловлену автором тезу (у "Замість епілогу") про двосічність зброї, на нашу думку, книга не надто придасться політтехнологам, оскільки не дає відповіді на питання яким чином слід маніпулювати іншими. Вона спрямована на захист від маніпулювань і, сподіваємось, допоможе уважному читачеві розгледіти риси маніпуляторів.

Наукове видання

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

НАУКОВИЙ ВІСНИК РДГУ

Відповідальний за випуск – *Шеретюк В. М.*
Відповідальний редактор - *Черній А. Л.*
Комп'ютерна верстка та макет – *Третяк О.Ю.*

УДК 32
ББК 66.0
П 16

Панорама політологічних студій:
науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. –
Вип. 3. – Рівне: РДГУ, 2009. – 198 с.

**Видання здійснено за фінансової підтримки
ДЗЕЦЬКА Олега Вікторовича**

Підписано до друку 22.05.2009 р. Формат 60x84 1/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Друк ізографічний. Умовн. друк. арк. 14,5.
Наклад 120 прим. Зам. №93/1.

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний
університет, вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету